

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

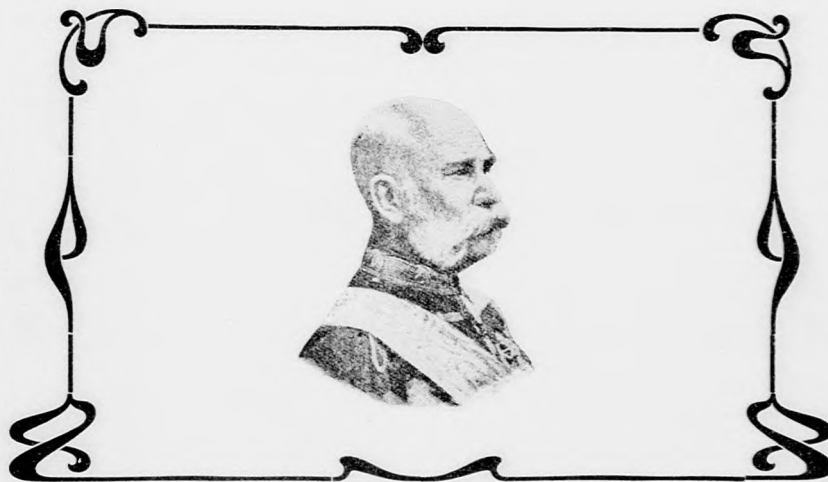
FELELŐS SZERKESZTŐ: HONISCH L. ISTVÁN.

ARAD, 1902. JULIUS HÓ 27.

II. ÉVFOLYAM 15. SZÁM. ════════

═══════ MEGJELENIK MINDEN

MÁSODIK VASÁRNAP. ════════

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZÁM.

KIADÓHIVATAL: JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 22.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor.

Egyes száma 40 fil.

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

Felelős szerkesztő: HONISCH L. ISTVÁN.

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZ.

KIADÓHIVATAL: ARAD, JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 22.

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁR NAP.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor. Egyes száma 40 fill.

A HADIK-HUSZÁROK JUBILEUMA.

Arad, július 26.

A közös hadsereg egyik leghíresebb lovasezrede a cs. és kir. 3-ik Hadik huszárezred ünneplő meg szombaton és vasárnap kétszázéves fennállását.

A sok dicső és küzdelemteljes napokat átélt vitéz ezred, az elszánt nemes kötelesség tudó tisztjei élén számtalan dicső ha-

a polgárságnak is felelhetetlenné tegye a jubileumi ünnepséget.

A vitéz Hadik-huszárezred története a következő:

Az ezred fölállításá.

A 3-ik huszárezred a spanyol örökösödési háborúra való készülődésre 1702-ben I. Lipót császár parancsára lett felállítva. A császár

Hadik András gróf ezredtulajdonos.

ditettekkel ékesítik a történelem lapjait.

Az ezred, fenállása óta mindig magyar fiukból állott. Az ezred kétszázéves története fényes bizonyítéka a magyar faj bátorságának, harcképességének és a hazaszeretetnek.

Nem egyszerű katonai ünnep a Hadik-huszárok kétszázéves jubileuma, hanem a magyarság ünnepe is, a melyen részt vesz a katonasággal mindég jó viszonyban élő aradi polgárság is.

Lázár Frigyes jelenlegi ezredes mindent elkövetett, hogy a tisztikar, a legénység — és

Az „Alföld” fényképe.

Lázár Frigyes ezredparancsnok.

Kaffka Ignác tábornok.

ugyanis megbizta ghymesi Forgách Simon grófot, egy ezer magyar lovasból álló ezred fölállításával s ezen ezred első tulajdonosa maga gróf Forgách volt, ki meg lett bízva a kurucok ellen küzdeni. Az ezred akkor a Rajna vidékén harcolt. Forgách gróf kérte, hogy ezredét is adják mellé; de mivel tudva volt, hogy Forgách Rákóczy-párti, tehát más ezred élére vezényelték harcolni Rákóczy ellen.

Forgách Simon gróf a harcok alatt átpártolt Rákóczyhoz. A szabadságharc idejében pedig a Lenkey-huszárok példájára a Hadik-huszárok egyrésze is átjött a magyarokhoz és részt vettek a szabadságharcban. Az ezred fegyverzete annak felállítására idejében 1000 pisztoly, 600 karabély s azonkívül minden ember részére egy görbe kard volt; ruházata, mint azon időben szokásos tulajdonosa által lón megállapítva, buzavirág kék atilla, mente s nadrág, vörös köpenyeg, kék kalpag. A ruházat éppen úgy, mint még ma legénységénél gyapot, a tisztelnél arany zsinórzattal lón ellátva. Az ezred minden százada a gyalogezredek zászlóihoz hasonló lovas-zászlókkal (Estandarte) lón ellátva, s alighogy felszerelték az új ezredet, azonnal a francia harctérre lett vezényelve.

Az ezred elnevezése.

1888. május hó 13-án történt a nagy császárné és királyné Mária Terézia emlékszobrának ünnepélyes leleplezése a bécsi császári palota előtt.

Ezen dicső nap emlékét megörökítendő napi parancsban hagyta meg a legfelsőbb Hadur, hogy a birodalom legjelesebb hadvezéreinek neveit, egyes ezredek örök időkn át viseljék; s ezen ezredek közé tartozott a 3-ik huszár-ezred is, mely Hadik gróf nevével lón elnevezve.

Futaki Hadik András gróf, kinek nevét a 3-ik huszár-ezred örök időkn át viseli, 1732-ben. mint Cornet lépett az ezredbe — akkor Dessewffy huszárok — kötelékébe, hol tiz éven keresztül szolgált s mint őrnagy a nagy Frigyes porosz király elleni első sziléziai háboruban vett részt. 1744-ben mint a Beleznay-huszárok ezredesse — mostani 10-ik huszár-ezred — vett részt a németalföldi s francia háborúkban. 1756-ban mint már altábornagy részt vesz a hét éves háboruban s III. Frigyes porosz király s a beverni herceg hadtesteinek szétvállását ügyesen kiaknázva, merész s vakmerő elhatározással Berlin ellen fordul, hová 1756. október hó 16-án váratlanul megjelenik. Csupán 3500 ember élén, (huszárok, némi gyalogság és 4 ágyuval) támadja meg a várost s rövid küzdelem után a sziléziai kapu és a Spreé hidja el lesznek foglalva s Berlin megadja magát.

Ezen fényes hadi tettéért a Mária Terézia lovag rend nagy keresztjével lett kitüntetve.

A lovagias tábornok a hadi sarcon kívül 24 pár akkor rendkívül híres s Berlin városának cimerevel diszitett keztűt visz a diadal emlékéül uralkodónéjának. 1763-ban Budavár, 1764. Erdély kormányzójává lett kinevezve, majd a karlovici zsinat elnöklésével bizatott meg, mely feladatnak is nagy ügyességgel felelt meg. 1776-ban, mint Bécs megye főispánja II. József császár által örökös grófi rangra emeltetett, 1778. mint tábornagy s az udvari hadi tanács elnöke, a bajor örökösödési háboru kitörésekor átvette II. József császárnak Bécsbe érkezte után a hadsereg fővezényletét s a tesseni béke után ismét a hadi tanács elnökségét. 1789-ben a törökök ellen indított háboruban ismét Hadik lett megbizva a fővezénylettel,

Esterházy Ferdinánd herceg.

de még az előkészületek alatt súlyosan megbetegszik az érdemes immár 80 éves tábornok Belgrád bukását, melynek bevételét még ő készítette elő, bár megérte; de a császár halála, kinek halálos ágya mellett állott; s ki a hadsereghez intézett megható bucsujának közzétételét reá bízta, megtörte az öreg hű katona szívét, ki egy fényes, dicsőséggel megfuttott, hadi tettekben ékes, polgári érényekben gazdag pályája után 84 éves korában 1790. március hó 12 én örökre lehunyta szeméit.

Csaták és ütközetek, melyekben az ezred részt vett, hadvezérek s az ezred legvitézebb parancsnokainak nevei és hadi tettei.

Manger Frigyes alezredes.

Az ezred, — Jenő herceg, a mindenkor győztes hadvezér, katonáinak bálványja s félistene vezérlete alatt részt vett a spanyol örökösödési s az első törökök elleni háboruban, ugyanezen hadvezér vezénylete alatt küzdött az osztrák örökösödési, majd a hét

éves háboruban Nagy Frigyes porosz király ellen.

Gróf Daun tábornagy vezérlete alatt aratta babérait a híres kollini csatában, majd Laudon tábornagy vezette győzelemre a bajor örökösödési s a németalföldi forradalmi háborúkban; Károly főherceg alatt a nagy Napoleon ellen, s végül a győztes Albrecht főherceg vezénylete alatt az 1859. és 1866-iki háborúkban küzdött.

Az ezred leghíresebb ezredesei között méltán foglal helyet nemes Dévay Pál, ki 1793. március hó 18-án a nervindeeni csatában, midőn vitéz csapataink lőszer hiányában csupán szuronyokkal kezeikben, kétségbeesett s halált megvető bátorsággal vetették magukat az ellenség kartács tüze elé; ezrede élén rohamra fuvatva, reá vetette magát az ellenség tömör soraira, legázolva mindent, a mi elébe került hősi tettével eldöntötte a csata sorsát s biztosította csapatainknak a fényes győzelmet.

Az „Altold” fényképe.

Karger Vilmos alezredes.

Az „Altold” fényképe.

Lovag Rainer Gyula őrnagy.

Báró Lopper ezredes már a Cateau melletti ütközben 1894 ápril. 17-én a fényes diadalért a Mária Terézia rendet kapta s 1800 május 24-én Vetenhausen mellett, a francia gyalogság ellen rohamra vezette ezredét s a szó szoros értelmében lekaszabolta a gyalogságot, s ezek segélyére siető 8-ik francia chasseur lovas ezredet halomra vetette. Az ezredparancsnok 8 tiszt s 300 ember foglyul estek, a többi részben elmenekült vagy le lett kaszabolva.

Eggmühl mellett, Cobourg herceg ezredparancsnok vezénylete alatt az ezred két hadtestet ment meg a teljes megsemmisüléstől s kivívta ezredesének a Mária Terézia rend lovagkeresztjét. 1800 május 21 és 22-én az Esslingen melletti ütközetben oly dicsteljes támadásokban való részt vétele miatt zászlóira az arany-éremmel való kitüntetés lett javaslatba hozva.

Az ezred főnállása óta 419 csatában ütközetben s ostromban vett részt; melyek közül a leghiresebb a következők:

Savoyai Jenő herceg alatt 1716-ban Belgrád alatt a törökök ellen. 1738—39-ben Konia és Krocka mellett ugyancsak a törökök ellen. Daun gróf tábornagy alatt a 7 éves háboruban Kollin mellett. 1792 és 1793-ban a franciák ellen Jemappes és Neervinden mellett. 1799-ben Károly főherceg vezénylete alatt Ost-rack és Stockach mellett a franciák ellen. 1809-ben Asperin mellett Napoleon ellen. 1813-ban Schwarzenberg herceg vezénylete alatt. Lipese mellett ugyancsak Napoleon ellen. 1859-ben Solferinó mellett az olaszok ellen, s végül 1866-ban Albrecht főherceg tábornagy vezénylete alatt Custozza mellett az olaszok ellen.

Az ezred volt tulajdonosai.

A Hadik-huszár ezrednek főnállása tehát 1702 óta, tizenkét tulajdonosa volt.

Ezred tulajdonosok:

Ghymeszi Forgách Simon gróf, nemes Lehoczky Márton, Babóczay Pál báró, Tolnai Festetics József báró, Széchényi Antal gróf, nemes Ujházy Ferencz, Eszterházy Ernő gróf, Estei Károly Ferdinánd főherceg, Károly bajor herceg, Crennevillei Folliot Lajos gróf, s Thurn és Taxis Ernő herceg lovassági tábornok.

Az ezrednek főnállása óta 27 ezredparancsnoka volt. A jelenlegi parancsnok Lázár Frigyes ezredes. Az ezred tisztjei közül összesen 12-en vívták ki a Mária Terézia rend lovagkeresztjét, s mellesleg legyen megjegyezve, hogy 1790-től egész 1809-ig az ezred hadtetteinek fénykorában, egyetlen ezredparancsnokát kivéve, valamennyien kivívták a Mária Terézia rend lovagkeresztjét. S miután ez azon legfelsőbb katonai érdemrend, melyet a katona a becsület mezején magának kivívhat, fényes bizonyítéka annak, hogy a 3-ik huszárezred az ellenség előtt, nemes, bátor és vakmerő parancsnokai alatt, bizva tiszt karában, a minden időben kötelességtudó hűséges legénységével, mindenkor és mindenütt úgy teljesít kötelességét, amint azt a nemesen dobogó, bátor férfi szív, az ágyuk tűzében, a harc riadó közepette már fentebb említett kiváló parancsnokai alatt teljesíthette, kiknek jelszavuk volt: „Előre utánam“.

S. E

A „FEHÉR ÉJSZAKÁK“-BÓL.

(Erdődi emlékei 1394-ből.)

I.

Eljöttem hozzád én édes halottam,
Ide, sirodhoz huzott a szívem,
Mit nem gyógyíthatott meg semmi sem,
Idők multán is fáj mindenha jobban.

Szerető szívre vágytam bánatomban,
Kerestem másod' itt a felszínen
De nem találtam reád... mert hiszen
Te itt fekszel lenn, mely sötét sirodban.

Itt találok szerelmem' sirba zárva,
Mert nem pótolhat téged' senkisem.
Lelkem gyászt ölt, fehér gyászt ölt magára.

Mert rémitőbb a képzelt szerelem,
Az emlékeken épült tiszta oltár:
Minden csalódás s minden lelki-foltnál,

II.

E toll, amelylyel írom ezt a verset
Elszálló lelkéhez, az ő lelke volt,
Még rajta van szárán a tinta-folt,
A mely kis ujján egykor piszkot ejtett.

És asztal fölé egykor ő hajolt.
Itt irt, itt álmódott, itten merengett.
Kezemben a kicsi toll egyre reszket —
Oh, hogy a halál tölem elrabolt! . . .

Nézem, mint egy élő sirt e papirt,
Fájó hangzatját az emlékezetnek —
Óh, csak ne látnám mindég azt a sirt.

Mindennap egyre, újból eltemetlek
S még sem tudsz bennem meghalni soha!
Föl-föllebbent a multak fátyola...

III.

Mikor az első rügy kifeslett,
Feltámadt újra élni minden:
Fejedet koporsóba tették.

Akkor vett tőlem el az Isten,
Őrökre lehullott virágom,
Mikor jövő üdömbé' hittem.

S most... bár sirod virulni látom,
Zörgő avart sodor felettem
A bánat egy nagy pusztaságon.

És körülöttem és megettem,
Minden, minden be van söpörve,
Csak egy sirt látok, mit fedetlen
Hagyott szerelmem télizöldje.

IV.

Meg-meglátogat éjjelente,
Mellém ül fölnyitja szemét,
S hogy elfoglalom a helyét,
Néz hozzám, némán, révedezve.

Átlátszó, jéghideg kezét
Ráteszi dobogó szívemre,
Főlem hajlik... s ajkát remegve
Hagyja el suttagó beszéd:

„Én meghaltam. Hagyj lenn, siromban,
Ne idézz föl minduntalan,
Nem osztozhatom bánatodban.

Engem szeretned hasztalan.
Add át helyem' élő leányoknak.
Hagyj nyugodnom... s én áldoa áldalak!"

V.

Ez ágyban feküdt: Ebben hült ki teste.
S most nekem van édes álomra vetve.
Azért nem lesz nehéz az éjjem —
Tudom, hogy róla álmodom majd.
S nem borzadok... hisz lelkem éppen
Csak Mariról álmodni óhajt.

Nyugodt vagyok. Várom látogatását,
A perceket, mik szemeim lezárják.
S majd jön... a hogy ki colt terítve,
Fehérben, lecsukott szemekkel,
Rózsával, liliummal behintve
És keblén összetett kezekkel.

De boldog ő!... Ha már sir lakójának
Kell lennie: Az első napsugárnak
Meleg fényét nem érzi többé,
Mely életre hív újra engem.
Alszik nyugodtan, mindörökké
S nem érzi bánatom, szerelmem! —

NIKELSZKY GÉZA.

A Hadik-huszárezred jelenlegi századparancsnokai.

TÁRSADALMI ERKÖLCS.

Arad, július 27.

A nagy mindenségben csak egy kiválasztott van és az az ember: a természet koronája pedig a nő. Hogy a teremtés ura az emberre pazarolta mindazt a mi őt kiválasztottá teszi: az abban magyarázandó, hogy az embert alkotta első sorban is magához hasonlóvá. Legalább az ember szelleme, teremtő ereje bizonyítja azt legjobban, hogy ő áll legközelebb a mindenkorra felfoghatlan *ősi teremtő* erőhöz, az alta-tóhoz.

Az emberiség csirájában él a fenséges istenség, mi a természet, a test, a szellem befolyására, irányítására van az *őserőtől* rendeltetve. Hogy az emberiség nagyrészeben kárba vész az *őserőtől* adományozott istenség: ennek oka a család, a társadalom elfajulásában keresendő.

Hogy a társadalmi erkölcs miért súlyed fokról-fokra?... Annak oka pedig a társadalom közép

osztályában keresendő, ahol a nagylábon való élésre a hajlam eszeveszetten ki van élesedve.

Hogy az *ember* . . . úgy az erősebb nem, mint a természet koronája a *nő*, nap nap után közelebb áll a bukás fertőjéhez: annak bizony a rosszul irányított nevelés az oka.

Minden társadalmi rossznak, a „*poz*“ (a többet mutatni, mint a mennyi van) fogalmában van a bűn szerzője.

Hány, de hány család és annak megszámlálhatlan ivadéka lesz az életben szerencsétlen és erkölcsnyomorult, azért, hogy a nagy-, déd-, vagy úkszülleit nem fűzte egymáshoz az a kapocs mi: a szent, egymáshoz való, viszonylagosság törvényein alapszik. De hiszen nem is kell ezt a nem egymáshoz való *fogalmat* annyira visszavezetni. Legjobban látjuk azt a mai kor házasság kötéseinél, ami úgyszólván a szédelgésig aljasul. Vagy nem elég példa arra az a sok való kereset, melyek aktáival mindég restanciában vannak az igazságszolgáltatás emberei. Hiszen kulturánkban is erősen észlelhető a könnyed, a kótkott fogalom. Az irodalomban, a színművészetben csak úgy burjánzanak az életből merített, házasság törésekből, családi mizériákból, társadalmi erköflenségből ellesett termékek.

Manapság úgyszólván utaznak egymásra a házasságot kötendő felek. A szülők, kiknek leányaik vannak, kénytelenek vele, hogy minden valamire való fiatal emberben pártit, férjet keressenek. A férfi éppen így van, nagyravágyó, karrier hajhászó és rémségesen parti vadász — mert kénytelen vele, hogy a jóhírű (*pénzes*) partinál még jobbat keressen. Mert hát bizony a nőnek nagy igényei vannak — no meg aztán a férjjelölt sem akar nyomorkodni, ha már egyszer megnősült. Így jön aztán létre az a házasság, amely nem tartós, melynek a kiábrándulás, a kölesönös csalódottság a vége . . . úgy a szerelmi, mint anyagi tekintetekben.

A kölesönös ugratás, a szülők által fényes hozomány sejtetése, a jegyesek részéről rémséges pozolása a szerelemnek, ez mind fészke a társadalmi prostitúciónak mi a férfit, a nőt, a lejtőre, a sárba viszi.

Az ilyen csalódott házasságok fájdalom napirinden vannak olyannyira, hogy ma már szinte csoda számba megy az olyan ideális természetű házasság, mi a társadalmi erkölcsnek, a lét alapját képezi. Pedig a természet törvénye, istensége parancsolja és az ember jobb érzése készíti a lelket és a szívet arra, hogy nemesebb ideálokban keresse élete gyönyörűségét. Mert a teremtő istenség viszonylagosságot csak akkor nyilvánul meg az ember lelkében . . . hogyha abban a nemesebb ideálokra meg van a hajlam. És ezt a hajlamot a gyermekben a nevelés által kell fejleszteni. Ezt ugyan esekély részben eléri a gyermek az iskolákban, de otthon a családi életben a

gyermek szelleme, fogékonysága hamar észre veszi és meg is érti, azt a diszharmoniót mi szüleit, esetleg az élettel elégedetlen idősebb testvéreit körül veszi . . .

Az ilyen családok aztán gomba módra adják a társadalomnak az *erköles bestiákat*. És ilyen erköles bestiák a legelőkélőbb családokban is megteremnek, akik aztán szerencsétlenné tesznek mindenkit, akivel csak érintkeznek. Mivel a szegényebb mimmeli, majommódra utánozza a gazdagot: és így lejjebb — a munkás: a munka adót — a mint annak szellemi képessége felfogja és megemésztí azt, amit azoktól lát, akik társadalmilag ő felette állanak. Akként romlik, a legelőkélőbb család gyermeke, a szegény kézműves, a házmester, vagy az utolsó hordár kisleánya is.

Beláthatlan az a szédítő, sötét mélység, a hova még süllyedni fog a mai társadalmi erköles. Mert az élet és az események természetes következménye a *haladás*: az már aztán a kornak és a társadalmi erköles milyenségének teljesen mindegy, hogy a *haladás* — a lejtő, a posvány, vagy a megtisztultabb, a fenségesebb irányban észlelhető-e? . . .

A mióta ember van a földön, mindég voltak erköles bestiák, csak hogy azokat a multban megkövezték, pellengére állították és üldözték! . . . Manapság pedig az erköles bestiáságnak melegágya — a divat, a juckerség, a társadalmi előkelőség? ! Mert ma azt kövezik meg, aki nem előkelő.

. . . És ezért halad eszeveszetten a nő és a férfi, a család és a gyermek a prostitúció felé.

HONISCH L. ISTVÁN.

KIS FIAMHOZ.

Ki vagy te kis drága lélek,
A boldogság vagy talán?
Hogy oly édes megnyugvás kel
Lépteidnek lágy nyoman!

A szeretet, a beke tán,
Szülőanyád volt neked?
Hogy szicünkbe több szeretet,
A beke jött meg veled!

A hit vagy talán? A remény?
Mely szicünket most vedi,
Hogy szabad, minden bajunkban
A gond fellegít tépi.

Több vagy te most mind ezeknél,
Isten küldött tégedet;
Egyesítte mindazt benned
Mi e földön üde lehet!

P. S.

KRÓNIKA I.

ZSINDELYKE ÉSZREVÉTELEI.

Ellesett párbeszédéből.

Azzal végeztem a multkori írásomat, hogy sok sok mindent fogok majd a Maros uszodából elmondani. Fájdalom, hogy ígéretemet nem válthatom be. És ez azért van, mert az összes valamire való ismerőseim elutaztak, ki ide, ki amoda. Legnagyobb része fürdőbe ment. Bizalmasabb barátnőimnek kezeses bájait pedig a fodros tenger hullámai ölelgetik, esókolgatják. Ma is kaptam tőlük egy képes levelezőlapot... Csodálatos, hogyha Aradon vétetnénk le magunkat ilyen kosztümökben, hát megköveznék az embert. A levelezőlapról látom, hogy a tengeri fürdőn minden szabad, még az is meg van engedve, hogy nagyon is ókori kosztümben a férfiakkal együtt egy képre vétetik le magukat a hölgyek, én bizony ilyen esetben elpirulnék. Hogy az óskori kosztüm milyen volt?... azt onnan sejtem, hogy egyszer az íróasztal fiókjában feledte az én bájos tantim a kulesot és én ott kutatni kezdtem: (jaj, istenem, mennyi ideálja lehetett az én tantimnak) a sok mfűden között láttam egy fényképet is, amely Ádám és Évát ábrázolta én legaiább azt hiszem, hogy azok voltak, mert nagyon kevés volt rajtuk a kosztüm. Az én tantim özvegy asszony, tehát neki lehet ilyen kép a birtokában, legalább én úgy gondolom.

A tantikám holnap utazik Pöstyénbe, mennyire örülnék, hogyha itthon feledné az íróasztal kulesát, nagyon szeretném azokat a leveleket elolvasni, a melyek rózsaszínű szalaggal vannak átkötve.

Mikor itt voltak a budapesti vígszínház jóhirű művészei, fájdalom engem nem vittek a színházba. Pedig nagyon szerettem volna az Órnagy ur című darabot látni. Mikor itthon a szalonban erről a darabról beszélgettek, a tantim olyan pillantást vetett rám, hogy kénytelen voltam a tisztelt társaságtól megválni. Igazán nem tudom eléggé tisztelni az ezredorvos urat, hogy ő általa az Órnagy ur című daraból legalább a „rózsabimbó és a méh” dalát élvezhetem. E bájos dal szövegét nem egészen értem: ugyan is, a méhecske nem szállhat a rózsabimbóba, mert az még ninesen kinyílva?? Ezt különben az ezredorvos urtól fogom megkérdezni, majd egyszer hogyha négyszem közt leszünk.

Istenem annyi titok van előttem az életből, hogy az rettenetes — és nem csodálom, hogy tapasztaltabb barátnőim azt mondják, hogy a leány csak akkor van tisztában az étellel, ha férjhez megy.

Kedves és gyönyörűségecs dolog lehet asszonynak lenni, pláne, hogyha katona az ember férje. — Nem rég ment férjhez egy leány ismerősöm egy huszár főhadnagyhoz, szegény fiatal asszonyka menynyire megjéjdt attól a hirtől, hogy éjjeli gyakorlat

lesz és az urának is részt kell venni azon. Azt mondják, hogy az asszonyok roppant leleményesek és mindenkor tuljárnak a férfiak eszén. Hallottam, hogy a kis főhadnagné is — mintsem egy hosszú sötét éjszakán át nélkülözze az urát?... inkább éjnek idején felkerekedett és kint a próba haremzón felkereste az urát. Elképzzelhető az az óriási meglepetés és öröm, a mi a fiatal férjjet érte. Érthetetlen előttem, hogyha a nők férjhez mennek — még egy éjjel se tudnak eltölteni egyedül, férfi nélkül.

Már akár hogy is van az az asszonyi dolog, ha kellemes vagy kellemetlen, mégis szeretném megizlelni, hogy milyen is lehet. Az ezredorvos úr egyre zaklat, hogy milyen férfi az, akihez én feleségül szeretnék menni; lennék katonának a felesége? Persze hogy lennék, ha ő tenné le a kauciót, de másképen nem. Szerintem az uniformis nem érdemli meg azt, hogy pénzt is adjunk érte.

Még egy-két nap és én is itt hagyom ezt a meleg Aradot, hiszen a korzóra sem érdemes menni; — a Fehér Kereszt előtt csupa terjedelmes gabona, sertés-, ló- és egyéb tőzséreket lehet csak látni. A mars fiai a snájdig huszárok és a kevésbé snájdig pocsolyakerülő tiszték, tudja isten, hol-merre járnak a korzózás idején.

A park esténként még csak nyujt valami kellemes enyhelyet, de ott is annyi a suttogó kettős pár, hogy az ember (értem én) szegyenkezve gondolok arra, hogy milyenek is a nők!... A férfiakkal szeretnek suttogva beszélni és ha maguk között vannak, hát egymást túlcitálják a sok és hangos beszéddel.

Érthetetlen előttem, hogy ha este a parkban sétálunk és ha valami sötétebb úton haladunk, rendszeren hallatszík valami érthetlenség a bokrok közül, hol jobbról, hol balról... Ilyenkor a mamuskám oly hangosan beszél (pedig nem igen szokott) és annyira siet — dacára, hogy a karjába kapaszkodom, mégis alig tudom őt követni. Máskor pedig mindig azt mondja, hogy én nem is tudok sétálni, annyira sietve lépek.

Szomorúság fog el, hogy a huszárok jubileumán nem vehetek részt. Előtte való napon fogunk elutazni.

De az megvigasztal, hogy más vidék, más férfiak; majd csak esípek egy udvarlót, ha csak pocsolyakerülőt is, én, a mindenbe beletörődő —

ZSINDELYKE.

Jézus azt hirdette, hogy annak, aki téged arcon üt, tartsd oda másodsor is arcodat. Ezzel a princípiummal lehet valaki istenné, de nem lehet tagjává egyetlenegy *cassinónak* sem.

Ábrányi Emil.

bariton hang, amilyen az aradi színpadon régen volt. Mindezeket összefoglalja Orbán Árpád karmester fényes zenei tehetsége.

A drámai személyzet hasonlóképen mutatott hiányokat s nem egy szerepkör betöltőjének képességei olyanok, amelyeknél az aradi közönség igénye jobbat kíván. Nem soroljuk itt fel a hiányokat, a direktorium maga legjobban ismeri ezeket s bizunk abban, hogy októberre pótolni fogja a hiányokat.

A téli szezonnak nagy előnyére lesz az is, hogy a társulat Gyulán hathetes szezont tart. Ezt az időt ugyanis arra használja fel a művezetőség, hogy darabokat tanuljon be ott az aradi téli szezonnra s ha a terv sikerül, nem kisebb dolgot valósít meg Orbán Árpád karmester, minthogy a gyulai betanulás alapján a téli szezonnban előadhatja „Lohengrin”-t, azt a hatalmas operát, melynek előadására egyetlen vidéki színház sem bírt megfelelő erővel.

A buzgalom és az igyekezet tehát nem hiányzik sem a tagokban, sem az igazgatóságban. Ügyes szemre van csak szükség, amely észreveszi a hiányokat s a téli szezonn a legelsőbb rangú szezonnok közé fog tartozni, amelyek Aradon valaha voltak.

AZ „ALFÖLD” SZÉPSÉGROVATA.

Hübner Gézané.

A MEGYGYFAVIRÁG.

És eljött az élet
És dalra fakadt:
Egy meggygyfa virágzik
Az ablak alatt...
Szűz tiszta virágja
Egymásra hajol.
És álmodik, ébren,
Abrándjairól...

Elillan az illat,
A légbé vegyül: —
Sorján a füzérnek
Sok kis pöhe ül,
Oly gyöngye, minőt csak
Szellőcske fuvallt,
Hőtiszta mesékről
Hogy zengje a dalt.

Ha hallok a hangod
Szép meggygyfa virág, —
Eltűnik előlem
A földi világ;
De mégis a szívem
El-elfödi bú:
Ó, mért, hogy sorsod
Olyan szomorú?...

Elhervad a szirmod
A földre lehull,
És rád az enyészet
Gyászfátyla borul: —
Ha elhal a hangod
Ha rezg de nem él: —
Hó tiszta meséket
Nékem ki regél?...

BATTLAY GEYZA.

SAISON.

A BORVÁM-KLAUZULA.

Arad, július 27.

Kedves Honisch!

Ugy-e most nagyot néz, hogy én nekem hogyan jut eszembe a borvám-klauzula. Először is azt hiszi, hogy én nem is tudom mi fán terem az, másodsor nem tudja elgondolni, miféle bajom lehet nekem a borvám-klauzulával.

Nem akarom sokáig kétségben hagyni s kijelentem, hogy igenis tudom, mi a borvám-klauzula, de semmi bajom vele nincs s nem is arról írok. Csak címnek tettem ki, hogy mindenki elolvassa, a mi alább következik.

Nekem tudniillik eszem ágában sincs a borvám-klauzuláról írni, sőt ennél érdekesebb dologról, a Hadik-huszárok jubileumáról akarnék néhány szót írni. Csak-hogy ha én levelem elejére a Hadik-huszárok jubileumát teszem ki címnek, akkor azt senki el nem olvassa, míg a borvám-klauzuláról írott dolgot talán szívesebben végig olvassák.

Ennek oka az, hogy az ujságok annyit irtak már erről a jubileumról, hogy a publikum már beleunt a jubileumi cikkek olvasásába. Jubileum itt, jubileum ott, vezércikkben, tárcákban és mindenütt.

Ember legyen, a ki még valami újat tud mon-

ni a jubileum ügyéhez. Ép azért követtem el azt a hadieselt, hogy a levelem elejére a borvám-klauzulát tettem ki cégérnek, mert abba a boltba, a hol bor van, szívesen bemegy mindenki.

Maga most azt várja, hogy én valami újat mondjak a huszárok jubileumához. Akkor pedig csatlódtam. Mert újat nem tudok mondani. Képzelve, mindent elírtak előlem az újságok. Én tulajdonképpen nem is akartam most magának írni, mert szégyenlem, hogy még most is Aradon vagyok ebben a nagy kánikulában.

Ami újat mondhatok még a Hadik-huszárokról, az, hogy az uram leginkább a Hadik-huszárokra féltékenykedik. Nem is csoda. Ha egyáltalán volna uniformis, amelynek kedvéért eljátszhatnám az urammal Menelaus király szerepét, akkor az csak a Hadik-huszároké volna. Hogy ők, mint a szerelem lovagjai, mennyire az első sorban állanak, azt legjobban bizonyítja, hogy a szakácsnőnek január óta kilenc udvarlója volt, s ebből nyolc volt a Hadik-huszárról, őrmestertől lefelé.

Hígyje el, kedves Honisch, hogy az nem tartozik a legutolsó katonai erények közé. A szerelmi udvarlást egy sorba helyezem a dicsőséges hadi tettekkel és a bravúros lovaglással. Ezekhez is, mint amahhoz, bátorság, kitartás de képesség kell. És ez, kedves Honisch, a Hadikoknál fölös számban megvan. Sőt többet mondok, ha a Hadikok úgy viselik magukat a csatatéren, mint a káplár a konyhán, a hadnagy a budoárban (nem személyes tapasztalatból tudom), akkor bátran el lehet róluk mondani, hogy az Isten a legjobb kedvében teremtette őket a világra.

Üdvözli

EVELINE.

U. i. Igaz, hogy a „Tarka színpad“ az utolsó előadását jövedelemhiány miatt nem tudta megtartani? Ha igaz, üzenje meg nekem, mikor jön ez a „Tarka színpad“ megint Aradra? Szeretnék elmenni. Érdekes lehet egy olyan előadás, melyet nem tartanak meg. Talán érdekesebb, mint az olyan, melyet megtartanak. Nem igaz?

EVELINE.

Ha egy sakkmezőn álló bábúba, mely csak néhány kockát léphet és csak bizonyos irányban, az Isten emberi lelket lehelne, úgy, hogy az a sakkfigura egyszerre ott látna maga előtt a sakkmezőt és vágnék azon járnai keresztül-kasul, de nem másíthatna a törvényen, mely járását kiszabja, sem le nem léphetne, akkor az a sakkfigura épen olyan boldogtalan lenne azon a sakkmezőn, mint a milyen a gondolkodó ember a nagy mindenségnek közepette.

Gonda Deszö.

Gróf Kolowrat-Krakowsky Leo. Virtschologi Rupprecht Frigyes.

A SZEGÉNY EMBER TÜRELME.

Arad, július 21.

Rövid egy-két nap alatt a fővárosban olyan dolgok történtek, amelyek önkéntelenül szodomain időkre emlékeztetnek. Mi itt a vidéken csak közvetett úton szerzünk tapasztalást a pesti botrányokról, melyeknek egy új oldalával akarunk itt foglalkozni. Előre bocsátjuk, hogy nem az erkölcsösség elfajulása körül fog elmélgedéseket szedni ez a cikk, szép-irodalmi lap ilyenekkel nem is foglalkozhat. Csupán az előfordult botrányok nyomán felmerült egy újabb jelenséget, a nagy nép türelmének fogytát akarjuk itt egy pár szoban figyelemre méltatni.

A jobbágyság intézménye megszűnt ebben az országban, az *urak* hatalmaskodása azonban nem szűnt meg sehol a világon. A nép ma is jobbágy, az adó ő rá nehezedik a legsúlyosabb teherként, ha bűnt követ el, őt lehet csak kímélet és melléktételek nélkül, irgalmatlanul elítélni. Az ő bőrén el lehet verni a nagy urak bűneit, a gazdasági pangás őt éri legérzékenyebben, kevesebb a napszám, nincs munka, nincs pénz, nincs kenyér. S a szegény ember tűr és szenved, mert szegénységénél fogva nincs alkalmja, nincs eszköze arra, hogy tiltakozzék, nincs ereje, hogy protestáljon az igazság nevében, s minden javai között csak a becsülete volt kizárólag az övé, azt nem vehették el csak tőle. Ha egy szegény embert megöltek, napirendre tért az esete fellett a közvélemény: hiszen csak egy paraszt ember volt. Ha egy urat ér ilyen balvégzet, lett légyen az még oly jelentéktelen, rossz indulatú ember, aki életében több rosszat tett, mint jót: egyszerre felháborodott a közvélemény és erélyes megtorlást követel, mert úrról volt szó.

Igy van ez végig az egész vonalon, kár több példát elősorolni. És felhoztuk mindezt a legutóbbi budapesti tüntetések alkalmából, amelyek azt jelentik, hogy a szegény ember türelme elfogyott, s mi-

után más hathatós eszközzel nem rendelkezik, elveszi a maga külön speciális fegyverét és tüntet. Csoportosul s egy testként áll elő, mert a közös sors összehozza az embereket. Azt csak eltűrték még, hogy a vagyonuk, pénzük az urak szolgálatában álljon, de a lecsúsztatásukat nem engedik. Azok az apró, ártatlan kislányok, akiket egy pár úr bűnös lelke nyomorulttá tett, azok az ártatlan kis gyermekek: a szegény emberek becsülete. A szegény ember, mivel pénze nincs, nem adhat kellő táplálékot a gyermekeinek, nem ruházhatja kellően, nem adhat neki jó levegőt, ha megbetegszik, nem ápolhatja eléggé. Ebbe az állapotba beletörődött már évszázadok óta. De hogy a gyermekei erényéhez és testi épségéhez, szeplőtleniségéhez ne volna kellő jussa, csak azért, mert pénze nincs, ebbe már nem nyugodhatik bele. Az az úri asszony és az ő úri leánya védve van a megbecstelenítő erőszak ellen, jogosan megköveteli, hogy az ő felesége és leánya is védve legyen az urak beteges vágyai elől. S miután vagyona, pénze nincs ehhez, de a felháborodása, a lelke fájdalma annál nagyobb, a közös érzés és a közös fájdalom tömöríti őket s kilépnek a nyugalom és tétlenül nézés állapotából, tüntetnek és halált kiáltnak a becsületeik megrontójára.

Ha a pesti rendőrség embereiben több emberi érzés van, nem tartja vissza a szegény emberek tömegét attól, hogy gyermekeik állatias megrontóját meglincseljék. Amilyen fegyvere az uraknak a pénz és a befolyás, melyekkel nyakát tudják törni a szegény embernek, épen olyan fegyvere ennek a tehetetlen felháborodás, mely, mihelyt nyilvánulni akar, szemben találja magát a rendőrség szuronyaival s a lovak patáival. A nyomor sokra képes, de lelki gyilkosságot elszenvedni még sem tud. Nincs mit esdálkozni tehát azon, ha a nép nem tudja törni tovább az alárendeltséget parancsoló önkényt s fellázad az alkalom esetén s lincselni akar.

A szegény ember türelme fogytán van. Az elnyomatás hosszú ideje tart s egyre súlyosabb mérenyletekben nyilvánul. Ime, most már nemesak a pénzt és a jólétet veszik el a szegény embertől, hanem a családja becsületét is. Ha valaha jogos volt a forradalom, úgy jogos ez az ilyen ártatlan és kis arányú formában olyan eseteknél, mint a legutóbbi fővárosi tüntetések voltak.

Rége *szű* és *hív* járta, manapság így ejtik: *szív* és *hű*. Hajh! szív és hűség sohasem rímelnek egymással.

Méry Károly.

PUSZTULÓ FAJ.

(Regény.)

(9. Folytatás.)

— Az „ALFÖLD” számára írta: KOSZTKA MIHÁLY. —

Hirtelen odaszólt Sztárayhoz :

— Nem bírom tovább. Egy pohár forró limonádót.

És kisurrantak a cukrászdába. Sztáray gyorsan limonádót parancsolt.

— Gyorsan, gyorsan sürgeté Margit. Szegény elárusító leány egész zavarba jött és kétszer feldűtötte a már megtöltött poharat.

— Eh jó lesz ez is, mondá Margit és mielőtt Sztáray megakadályozhatta volna, kikapta a hűtőből a jeges limonáddal telt poharak egyikét és fenékiig ürítette. Fejében újra zsbongani kezdett, s újra hallotta a mese befejezését.

— . . . egy pohár jeges limonád és egy hét mulva kivittük a temetőbe . . .

Sztáray megrövülten nézte a leányt: esodálatosan is nézett az ki. Sugár, magas alakja plasztikusan vált ki a cukrázda sötét falu háttéréből; csipkeszövetű ruhája kissé tépett volt és egészen alakjához tapadt, teljesen kitüntetve annak szoborszerű szépségét; fedetlen karjai néha-néha megrándultak, melle erősen zihált, szemei pedig villogtak.

— Menjünk innen Margit, hideg van itt, meghül, menjünk táncolni, kell is most táncolnia, mert máskülönben megárt a hideg limonád.

— Nem, itt akarok maradni, meleg van odabenn. Megfulladok ott, levegő kell nekem.

És felelőlegesen a cukrázda ablakát. A márciusi éj hűvös levegője esapott be az ablakon, meglibegtette a függönyöket. Margit pedig ott állt kitért, fedetlen mellel és karokkal.

Sztáray rémülten nézte a leányt, azután szinte erőszakosan rántotta el az ablaktól, s az egész testében remegő leány karját karja alá fűzve, bevitte a táncterembe. Margit szó nélkül ment mellette. A doktor ijedt arccal jött eléjük.

— Az istenért hol voltak ?

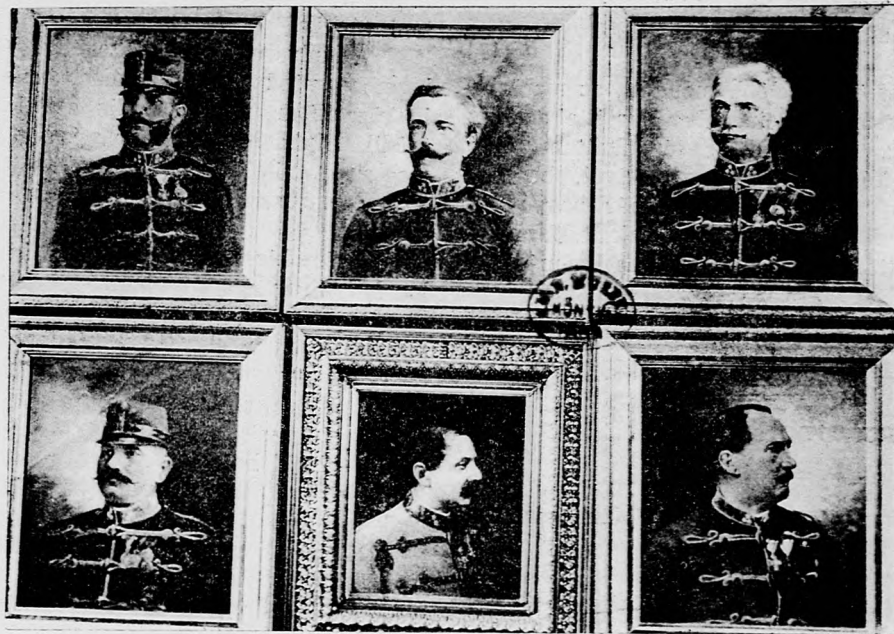
Sztáray felelt a kérdésre.

— Margit forró limonádót akart inni és helyette jegeset ivott.

— Ó te szerencsétlen, táncolni gyorsan. Sztáray kérem tárcoltassa.

Hanem Margit már nem bírt. Tagjai elernyedtek, a végletekig kifárasztott testet a hirtelen lehűtés teljesen mattá tette. A doktor hirtelen elhozta Margit felöltőjét a garderobból és Sztárayval elkísértette a mindinkább gyengülő Margitot, haza mentek.

Sztáray hosszasan nézett az éj homályába továtűnő kocsi után. Klakkját levette fejeéről, homlokáról félresimította csapzott haját és hagyta, hogy a hűvös szellő lebegtesse. Olyan jól esett ez neki. Majd

St. Jörgei lovag Görger Ottó. Gróf Lichtenberg Arthur
Gaudernak József. Gradwohl Gyula. Galánthai Galgóczy Theodor.
Bövidi Maxon Lajos.

lassu, fáradt lépésekkel ment vissza a táncolók közé. Olyan borús gondolatai jöttek. Maga előtt látta Margitot, fehér arcából elővillogó szemeit, a test minden ízével táncoló alakot s aztán, szinte önkénytelenül kérte önmagától: és ez a leány szeretné Talliánt?

Sokáig gondolkozott ezen. A terem rejtett zugában egy bársony, kis kerevetre heveredett és álmodozott.

Már két év óta szerette Margitot és nem merte neki megmondani. Egy napról a másikra halogatta, hisz semmiféle biztató tekintet nem tüzelte. Aztán jött a báró és...

— Eh, tört ki méla merengéséből Sztáray. — nekem kellett volna előbb nyilatkozni. Talliánt nem szereti az a lány. Nem lehet, hogy szeresse.

Végig törölte homlokát kendőjével, s halkán mondta utána:

— Végre is most már késő.

Arca egy pillanatra eltorzult a gyűlölettől, majd megint kisimult, mert újra Margit kedves lényje jelent meg képzetében.

A zene pedig csak szólt, lágyan hangzottak a hangok; egy kedves keringőt huzott éppen a cigány, az összecsengő akkordok himbálva, hullámozva verődtek vissza a terem falairól, majd összekeveredtek és halk zsongásként haltak el. Már csak egy pár alak táncolt, tovatűnő árnyékuk néha be-beverődött abba a kis zugba, hol Sztáray nyitott szemmel, hanyat vágódva a kereveten szötte ábrándjait.

Nemsokára rövid, viharos rohampolkában fult el a zene. Sztáray is felkelt és az üres tánctermen keresztül a játékszoba felé tartott.

Kivülről nagy zajt hallott; a nevéit is mintha mondták volna odabenn, meggyorsítá lépteit és belépett a szobába.

Már nem játszottak. Az urak szanaszét ültek, míg a terem közepén Tallián Tódor állt és nagy hangon beszélt

— Haszontalan fráter. Én egy revans-partira voltam hiva és ez annyira elfoglalt, hogy nem bírtam egy percere se bemenni a terembe a második négyes után. Mondják, Sztáray táncolt azóta folyton vele. Tudom már régen fájt a foga erre a lányra, hanem elkapartuk az ingyenkedő orra elől a gurmand-falatot. És most képzeljétek, milyen alantas bosszút áll. Halálíg táncoltatja a menyaszonyomat és aztán jeges limonádót itat vele.

Tallián folytatta:

— Én csak mástól hallottam, rögtön utána hajtattam, de nem eresztettek be, mert Margit lázban van, félrebeszél. Óriási deliriuma van. Visszahajtottam ide keresni azt a Sztárayt, hanem nincs sehol...

— Sztáray itt van és hazug pimasznak mondja ezen urak előtt Tallián Tódor bárót.

Egy pillanatig az a nehéz, kínos csend nehezedett a teremre, a melyben mindenki arra gondolt: mi lesz ezután?

Sápadtan, reszketve állt Sztáray. Minden arcon zavar volt látható. Aztán megint Sztáray szólt a báróhoz.

— A miket ön az előbb mondott, az merő hazugság. Hogy táncoltam Reingruber Margittal az tény, de hazugság az, hogy halálig táncoltattam volna, sőt még én is kértem a doktoron kívül, hogy ne táncoljon többet, mert láttuk, hogy már nagyon fáradt volt. De ő nem engedett, táncolni akart. Hazugság az, hogy én itattam volna ő vele jeges limonádét.

(Folytatjuk.)

AZ UTOLSÓ DAL.

Irta: NAGY ENDRE.

Závor Elek nevét széles ez országban ösmerték, őt magát egynehányan.

Forró szerelmi lázban izzó verseket írt és pupos volt az Isten adta. Olyan nevetségesen felszegt volt, mint egy törpe, vigyorgó gnóm. Apró szemei alázatosan húzódtak be üregeikbe, nagy foku szájába gyér, fakó bajusz konyult buslakodva.

Az irodalom történész legfőlegb a születési és halálozási évszámát írhatta ki: szürke, ólom-szürke szenvedés volt az egész élete, derü nélkül, mint a novemberi ég . . .

Egy szegény házmesternek volt a fia: a hatodik gimnáziumig elvergődött valami nagy kinnal, aztán egyedül maradt a nagy városban a nyomorúságával.

Üres gyomorral és tele szívvél írta azokat a csodaszép verseket, melyek nevét kedvelté tették az egész hazában. Ábrándos bakfisok, unatkozó delnők merengve idézték képzeletük elé a költő vágygyal övedzett alakját: szeretetüket, rajongásukat, bámulatakat küldték hozzája és ő, a törpe gnóm éhesen, vágyakozva, egy sarokkőnél meglapulva kísérte szemével a korzó tarka hölgyeit.

Szegényes hónapos szobájában órahosszat álmodozott lehunyt szemmel, száguldó fantáziával. Ilyenkor szívének minden atómja, egy-egy érzékeny mimóza virág epekedésében sajgott. Úgy látta ilyenkor, hogy deli alakot ölt nagy lelke és a mérhetetlen érzelem, amely a szívében termett, az egész világ visszhangjára talál.

Aztán mikor fölriadt merengéséből, kétségbeesett sirással borult a padlóra; ő, a ki az egész világot szerette volna keblére ölelni, a fenyőfaasztal lábát tartotta karjai között . . . Félnék volt, mint egy nyul, melyhez egész lényé úgy hasonlított.

Mély, gyűlölködő keserűséggel nézte, mint törnek előre az üres fejűek, mosolylyal találkoznak minden léptüknél, mert csinos arccal áldotta meg őket

a Teremtő és szelid szánakozást arat ő ott, hol hódítani vágyik.

Az udvarukban egy szegény gépleány lakott. A kapuban mindennap találkozott vele Elek. Amolyan hétköznapi arcu volt, a kin senki szeme meg nem ütődik. Olyan barátságosan nézett Elekre, majdhogy meg nem szólalt a szeme.

Ezerszer is föltette magában Elek, hogy megszólítja.

Egész kis regényt szímezett ki magában, bohókás költői regényt, szerelemmel, csalogánydallal telve, azután mikor összetalálkozott vele a vedlett lépcsőházban, menten elszállott minden bátorsága. Annyi energiája nem volt, hogy a kalapját megbillenthesse. Összehúzódva surrant el a leány mellett, átkozva saját gyámoltalanságát.

— Majd holnap . . .

Ezzel vigasztalta magát, azután a holnap ismét csak úgy telt el.

Egyszer aztán beteg lett a kis költő, nagyon beteg. Naphosszat elköhécselt kis szobájában. Apró szemei hihetetlenül beestek, arca fakóra vált és rozoga teste hét rét görnyedt . . .

A háziasszony, a jámbor öregasszony nagyon megsajnálta szegényt. Egymásután főzte neki a csalahatatlan herba-teát, de a kis poétán sehogysem fogott az orvosság. Akkor azután bevitték a kórházba . . .

* * *

A fiatal segédorvos ur vigan cigarettázva indult a kórterembe. A betegek mind fölkapták fejüket a párnákról, mikor belépett az ajtón és remegő reménységgel várták minden szavát.

A doktor ur pedig szórakozottan tapogatott meg egy-egy köteléket, találmokra vigasztaló szavakat osztogatott szét, mintha cukros bonbonok volnának; aztán megállott egy előtt.

Épp olyan volt, mint a többi. Hófehér és rideg, mint egy márványmauzoleum, meg mint egy hó sir.

Ott feküdt elgyöngült tehetetlenséggel Závor Elek. Majd elveszett a takaró ráncában; csak éppen a zihálása árulta.

A segédorvos ur a kezét nyújtotta neki:

— Hogy érzi magát, édes barátom?

A nyájas megszólítás földerítette a beteg szenvedő arcát:

— Oh köszönöm, igazán csodát művel az ön orvossága . . . Egész jobban érzem magam . . . dolgozni volna kedvem.

Az orvos ur tovább ment és csak úgy magában gondolta el a választ:

— Dejszen, nem igen fogsz te már dolgozni ezen a világon!

A szomszéd ágyban egy kis gyermek feküdt. A lábát vágták le szegénykének.

Pufók arca szinehagyott fehér volt, de nagy kék szemeiből derült gyermek-lélek sugárzott ki. Szőke haja puhán hullott szét a vánkoston, mint valami aranyhímzés.

Körülötte nyomoruságos alakok ténferegtek az ágyon és ott gyűgyögött magában ez a gyermek, mint tenyérynyi kék ég a felhő-óceánban. A legnagyobb kint végigszenvedte már és még nem ösmeri az életet nyomoruságaival egyetemben. Kimondatott már a szörnyű ítélet, hogy lesz belőle egész életén át, szegény béna koldus, de ő még most minderről mit sem tud és derüsen mosolyog a kórágyon . . .

Azután bizonyára sajogni kezdett a sebe és hangos sirásba fogott. De úgy sirt, hogy a türelmes sveszter befogta a füleit, egy paralízis-progresszívus pedig nyavalyogva dörmögte:

— Pusztulnál el, utálatos poronty!

A kis poéta ügygyel-bajjal emelkedett két könyökére, aztán úgy nézett a síró gyermekre, mintha minden fájdalom eltűnt volna, csak részvétellel telt el szíve, a mikor a szenvedő ártatlanságot látta.

— Fáj kis fiu, nagyon fáj?

A kis fiu megállott a sirásban. Észrevette, hogy itt résztvevő keblére talál.

— Nagyon fáj, bácsi . . .

— Hogy hívnak fiaskám?

— Bélának.

— Jaj be szép név . . . Hallgasd csak, milyen szép kis verset tudok róla: Jó fiu a Béla, ámbár sir is néha . . .

Aztán folytatta a mesét: a gyermek meghallgatta szájátva. Lassankint elsimult minden szenvedő vonás arcocskáján és egyszerre kacagni kezdett csilingelő kacagással.

. . . A poéta még mesélt tovább . . . Jön jön az angyalka . . . hoz Bélának kardot meg puskát . . . kell is a fegyver, mert a török megest betör az országba . . . Juj de csunya török, hosszú szakállá, bő bugyogója, fekete orsája . . . Hanem Béla nem rest . . . piff, paff, puff . . . no most nagyot pottyán a török . . .

. . . Köhögve, fuldokolva esett párnái közé Závor Elek és arcán a boldog megnyugvás glóriája sugárzott . . .

. . . A kis gyermek kacagása, tapsikolása kísérte az elröppenő poéta-lelket oda, az ösmeretlen magasságba, hol bizonyára több elismerés terem, mint egy béna gyermek kacagása.

A NAGY VILÁGBÓL.

× **A jubileumi ünnepségek.** Erősen folynak az előkészületek az aradi cs. és kir. 3. **Hadik huszárezred** kétszáz esztendős jubileumának ünnepségeire, a melyek e hó 26-án, szombaton kezdődnek

és három napon át tartanak. Az első nap, szombaton délelőtt **tábori mise** lesz, a melyet **Csák** Czirjék dr. minorita rendfőnök szolgáltat, díszes segédlettel. A misét e célzra készült, díszes sátorban tartják meg. Mise után a laktanya előtt való gyakorlóterén **diszszemle** lesz, a mely alkalommal **Lázár** Frigyes ezredes, ezredparancsnok beszédet tart a legénységhez. A diszszemlét a huszárcaszárnya lovaglőiskolájának helyiségében 400 teritékű **dejenuer** követi. Délután a Gutzjahr-tanya melletti uton **lóverseny** lesz, a melyben az ezred tisztjei és legénysége vesznek részt. Az első napon este fél hét órakor a Fehér Kereszt-szállóban **diner** lesz, fél tízkor pedig a központi szállóban **táncmulatság**, a melynek **Lázár** Frigyesné urnő a lady patronesse-e. A második nap, vasárnap a legénységé, a harmadik napon, hétfőn a Fehér Kereszt szállóban **altishti bál**. A jubileum napján a legénység között kiosztják az **ezrednek magyar nyelven írt történetét**, a melyben az összes ezredtulajdonosok arcképét is közreadják.

*

× **Szegény leányok védelme.** Az a tanácskozás, mely Párizsban most folyik, nagyon kívánatos lenne, hogy Magyarországra is befolyással volna. A párizsi nemzetközi tanácskozáson számos kiváló jogtudós is részt vesz, az a célja, hogy megjelölje, mely államnak hogyan kellene kiegészítenie büntető-törvénykönyvét, hogy a nemzetközi jognak a reformját ebben az irányban előkészítse. A több hétre tervezett tanácskozásnak alkalmasint meg is van az eredménye, hogy módot és eszközt szerez minden államnak a leánykereskedő kipuhatólására, üldözésére és szigorú megbüntetésére.

Talán egy ország sem visz annyi áldozatot a leánykereskedés hálójába, mint Magyarország, mert a leánykereskedés a legjövődmezőbb üzletek közé tartozik s ennek következtében hatalmas a szervezete s igen ügyes a berendezése. Ennek az iparágak megvan a maga nagy és jómódu vásárló közönsége, vannak ügynökségei, utazói és piacai.

A leánykereskedésnek óriási a kiterjedése és mégis ritka eset, hogy egy-egy leánykereskedőt tetten érjenek. Ez azonban nem valami megmagyarázhatatlan dolog. A ma érvényben levő büntetőtörvényeket akkor alkották, amikor még ez az iparág még ismeretlen volt, vagy sok országban még egyáltalán nem is létezett; természetes tehát, hogy a törvényekben csak nagyon kevés és éppen nem szigorú iktézkedés van, amelylyel a leánykereskedést korlátozni lehetne. E tekintetben minden államnak a büntetőtörvénykönyve reformra szorul.

De legégetőbb szükség van a magyar törvénykönyv reformálására; hogy a lélek kufárok számának apasztása, vagy a mi legüdvösebb lenne, azok kiirtása válna lehetővé.

□ **A büntetés maximuma.** Az aradi rendőrség egy Vajda Imre nevű kőművest egy izgatónak talált rőpirat terjesztéséért három hónapi elzárásra ítélte, s rá az ide vonatkozó büntetés maximumát alkalmazta. Nem szabad elfelejtenünk, hogy a büntető törvény alkalmazásánál a bíróság mindenkor számot vett az enyhítő körülményekkel és ez magyarázza meg, hogy *Bács Nándor*, *Krivány János* stb., stb., sem kapták a büntetés maximumát, pedig bűnselekményük sokkal súlyosabb beszámítás alá esett. A főkapitánynak nem lett volna szabad megfeleledkezni ez esetben sem az enyhítő körülményekről. Ez is egy példa arra, hogy az ország ügyvédi kamarái sürgősen indították meg a harcot az iránt, hogy a közigazgatási hatóságok kezéből vétessék ki a büntetési hatalom, mert arra nem termettek, mert a polgárok személyes szabadsága mindaddig veszélyeztetve látszik, míg a büntető hatalommal a rendőrség ily módon rendelkezhetik.

× **Ötven liter sör, egy ódáért.** Jó habos sört egy talán nem is nagyon hullámos dalért . . . ez új, ez érdekes. A „Pécsi Napló” újságban pécsi sörgyárosok ugyanis pályázatot hirdetnek söródára, amely lendületes hangon méltatná a habzó árpalé hasznát és amely ellensúlyozná a költészetben immár nagyon is elharapódzott bordal formáját. A pályadíj éppen a tárgyhoz illő, mivel ötven liter sörben van megállapítva. Aki verselés és sörivási készséget érez magában, pályázhat a Pécsi Napló útján. Föl tehát, írjatok sör dalokat Pécsnek, miután a bordalok aktualitását hosszú időre eltörölték éppen Pécsen — Engel urék.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratokat nem adunk vissza. Folyóiratunkat érdeklő szellemi közlemények Arad, Szabadság-tér 16. szám alá ezimzendők.

P. S. B.-Csaba. A vers formájára és a kifejezések megválogatására nagyon ügyelni kell. Versírásnál nem szabad az első kézírral megelégedni, pláne a ki még nem igen gyakorlott a versírásban, az olvassa el sokszor a kéziratot, mert ahányszor azt átolvassa — ugyan annyiszor javíthat a gondolat kifejezésén és a vers formáján.

L. M. Arad. Alkalomadtán, a mikor kissé aktuálisabb lesz, közölni fogjuk.

S. H. Budapest. Ismerősünk ez az ur, de nem igen érintkezünk vele, tessék a végett máshoz fordulni.

Falusi Terka. Nem lehet bennünket megvesztegetni. Az elismerésért köszönet.

Tatjana Arad. Már nyolc napja, hogy elment.

K. N. Koritnyica. A kiadóhivatal elküldi.

Zsindelyke tantijának *Pöstyén* és Zsindelykének szintén üdvözlötét küldi a szerkesztőség.

Nem közölhetők. Huszár virtus. — Szellemi mozaikok. — A hegyalján. — Utazási leírás. — Dalok. — A jövő képe. — Modern Thurán Anna.

EMKE gyujtót kérjen mindenki!

Mi aradiak Budapesten a New-York kávéházban találkoznak.

CSUTAK KÁROLY

(SZENT-MARGIT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.)

ELSŐ ARADI TEMETKEZÉSI INTÉZETE

TELEFON 37.

ARAD, SZABADSÁG-TÉR 20.

TELEFON 37.

Elvállal úgy bel, mint külföldön temetések rendezését a legdiszesebb és a legegyszerűbb kivitelig, de mindig mérsékelt díjazás mellett.

RÉVÉSZ NÁNDOR
KÖNYVKERESKEDÉSE.

Aradon, Szabadság-tér 20. szám. — Városi és megyei telefon szám 265.